

25. 4. 2014

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Aplikace ustanovení § 17 zákona č. 191/1950 Sb., směnečného a šekového

Tento článek se zabývá úvahou, zda je aplikace ustanovení § 17 zákona č. [191/1950](#) Sb., směnečného a šekového (dále jen „ZSŠ“) zcela striktní v souvislosti s insolvenčním řízením a popíráním pohledávek přihlášených věřitelů, jež jsou doloženy směnkou indosovanou na nového majitele – přihlášeného věřitele.

Ustanovené § 17 ZSŠ zní „Kdo je žalován ze směnky, nemůže činit majiteli námitky, které se zakládají na jeho vlastních vztazích k výstavci nebo k dřívějším majitelům, ledaže majitel při nabývání směnky jednal vědomě na škodu dlužníka.“

Toto na první pohled jasné pravidlo pak bylo také v nedávné době modifikováno nálezem Ústavního soudu IV.ÚS 457/10 ze dne 18.7.2013, a to zejména s ohledem na postavení slabší smluvní strany. Ústavní soud tak dovedl, že je potřeba poskytovat i přes toto ustanovení právní ochranu, zejména pokud může dojít ke zneužívání práva.

Je tedy otázkou, do jaké míry toto ustanovení koliduje (zda vůbec) se zákonem č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon – dále jen „IZ“), respektive s jeho zvláštní povahou a zásadními zásadami.

Podle ustanovení § 5 IZ insolvenční řízení spočívá zejména na těchto zásadách:

- a) insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárního a co nejvyššího uspokojení věřitelů;
- b) věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;

Podle ustanovení § 200 IZ je věřitel oprávněn písemně popřít pohledávku jiného věřitele. Popření pohledávky musí mít stejné náležitosti jako žaloba podle občanského soudního řádu a musí z něj být patrné, zda se popírá pravost, výše nebo pořadí pohledávky.

Je tedy otázkou, zda lze připustit kauzální námitky proti indosovaným směnkám uplatněných přihláškou v rámci insolvenčního řízení za předpokladu, a to právě s ohledem a důrazem na specifičnost insolvenčního řízení, jeho hlavní účel a zásadní zásady. Je nepochybné, že insolvenční řízení má v první řadě v maximální míře uspokojit oprávněné věřitele a případně také uchránit přebytek majetkové podstaty dlužníka. K těmto účelům pak musí existovat silné nástroje, jež umožní efektivně vyčlenit nekvalitní pohledávky věřitelů, jinak by takové znamenaly závažné újmy jak věřitelům ostatním, tak dlužníkovi.

Jelikož samotné ustanovení § 200 IZ dává věřitelům globální a nikterak neomezené možnosti popírání pohledávek v zájmu uchování rovnosti zbraní věřitelů tak, jak to předpokládá ustanovení § 5 IZ. Nemožnost vznášet kauzální námitky v případě popření pohledávky přihlášeného věřitele by pak bez dalšího znamenalo rozpor se základními principy a účelem insolvenčního řízení a zásadní potopení zásady stejného postavení jednotlivých věřitelů. Na co nejvyšší uspokojení věřitelů je přeci kladen zásadní důraz a nabyvatel směnky by tedy měl vynakládat zvláštní pozornost kauzálním záležitostem při nabývání směnky, chce-li tuto v rámci insolvenčního řízení uplatnit.

Domnívám se tedy, že s ohledem na specialitu IZ by měly být připuštěny kauzální námitky proti směnkám uplatněných v insolvenčním řízení i v případě, kdy došlo k indosaci směnky na nového majitele - přihlášeného věřitele ve smyslu ustanovení § 17 ZSŠ, jelikož jeho striktní aplikace by bez dalšího znamenala zneužívání práva a nerovné postavení na úkor dalších věřitelů.

Mgr. Jiří Pscheidt,
advokát a společník

[ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ JELÍNEK s.r.o.](#)

Pardubice-Dražkovice 181
533 33 Pardubice

Tel.: +420 466 310 691

Fax: +420 466 310 691

e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)